

SECTION XI. SCIENCES PÉDAGOGIQUES

ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТИСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

ORCID ID: 0000-0003-4295-2934

Левченко Фессалоніка Григорівна

канд. пед. наук, доцент, старший науковий співробітник відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

УКРАЇНА

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в нашій країні за останнє десятиліття, створили умови для трансформуючих процесів у сфері освіти, серед них: створення нових типів шкіл, активне впровадження в практику різних педагогічних інновацій. Постійно змінююча ситуація в системі загальної освіти формує нові освітні потреби педагогів. Це призводить до закономірних змін в системі педагогічної освіти.

Активне запровадження компетентісного підходу передбачає застосування певних освітніх технологій в навчанні, рефлексію вчителів, оцінку власних досягнень в навчанні, самостійність застосування в практичній діяльності професійних умінь і навичок. Даний підхід сприяє розвитку у педагогів здібностей, професійної культури і педагогічного мислення.

Важливою складовою професіоналізму педагога є підготовленість до самостійного виконання конкретних видів педагогічної діяльності: уміння вирішувати типові професійні задачі й оцінювати результати своєї роботи; здатність самостійно здобувати нові знання й уміння за фахом; уміння викласти навчальний матеріал; не лише володіти змістом предмета, але і використовувати педагогічні технології [1].

В умовах модернізації системи освіти, необхідний розвиток інноваційних процесів, орієнтація педагогів на освоєння та застосування інновацій у професійній діяльності, використання творчого підходу, який забезпечує особистий і професійний саморозвиток вчителя-предметника.

У Законі України «Про освіту» зазначено, що викладацька діяльність – діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка проводиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником [2].

Наявність сприятливого інноваційного середовища в педагогічному колективі сприяє: спрямованості формування особистості вчителя; формування фахівця, підготовленого до вирішення завдань цілеспрямованої соціалізації учнів; інтеграції не тільки науково-предметних, а й особистісно орієнтованих компонентів діяльності; забезпечення кожного педагога можливістю індивідуальної самореалізації, індивідуалізації навчально-виховного процесу; спрямованості на соціокультурні принципи.

Згідно компетентісного підходу методичну майстерність вчителя може бути реалізовано ефективно тільки за умови широкого використання цього підходу, який сприяє формуванню важливих методичних знань і умінь, впливає на розвиток мислення, здатний змінити структуру професійного мислення, забезпечити готовність до самоосвіти і самопроекування.

Методична робота в закладі освіти – це цілісна, заснована на досягненнях науки і передового педагогічного досвіду і на конкретному аналізі навчально-виховного процесу система взаємопов'язаних дій та заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації та професійної майстерності кожного педагога (включаючи і мотиви з управління професійною самоосвітою, самовихованням, самовдосконаленням педагогів), на розвиток і підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу закладу освіти в цілому, а, в кінцевому рахунку, на вдосконалення навчально-виховного процесу, досягнення оптимального рівня освіти, виховання і розвитку конкретних вихованців [3].

Основним призначенням методичної роботи в інноваційному напрямку є усунення недоліків і труднощів, які виникають в ході професійної діяльності, а також безпосередньо ефективна і продуктивна організація інноваційної діяльності, розробка нових підходів до її впровадження і контролю, пошук напрямків і способів взаємодії всіх членів управлінської ланки, а також розробка відповідного науково-методичного забезпечення. Під науково-методичним забезпеченням розуміємо сукупність форм і методів, що сприяють підвищенню рівня фахової підготовки вчителя.

Найбільш поширеними формами науково-методичного забезпечення в межах інноваційної роботи є: формування методичних паспортів вчителя і освітнього закладу, що відбивають недоліки вчителя; робота корекційних та ініціативних творчих груп, методичних об'єднань, рад і кафедр; теоретичні семінари, практикуми, ділові ігри; робота школи молодого вчителя і педагогічного досвіду; твір тематичних альбомів, акумуляція базової інформації та розробок по темі школи; педагогічні ради та виробничі наради; доповіді та повідомлення; дискусії, дебати, полеміки з актуальних для освітнього закладу питань; консультації з науковими керівниками і залученими фахівцями; вивчення з досвідом інших освітніх установ, впровадження передового педагогічного досвіду; здійснення педагогічних консилиумів; досвідчена і експериментальна робота; виставки лабораторій вчителя; рецензування і критика; ділові, рольові та ситуативні ігри; побудова методичних рекомендацій; створення курсів і семінарів для вчителів; різні види індивідуально-групової роботи з окремими вчителями або педагогічними колективами; засідання методичних об'єднань вчителів по циклам предметів, ініціативних творчих груп, науково-методичної ради і кафедр і т.д.

Організація інноваційної діяльності вчительського колективу вимагає відповідних змін і координації управлінської діяльності адміністрації та наукових керівників школи. Її успішність залежить від оптимальності поєднання корекційної та інноваційної, предметної та позааурочної діяльності, різноманітності її форм і т.д.

Ця робота здійснюється в двох аспектах: корекційна робота, спрямована на виявлення та усунення недоліків і труднощів вчителів; навчання педагогів навичкам експериментально-дослідної роботи та розвиток необхідних для цього здібностей.

У процесі створення науково-методичного забезпечення враховуються наступні критерії:

1) суб'єктність педагога в його професійній діяльності, що виражається в авторському підході до постановки цілей, вироблення змісту занять, розробці засобів створення ситуації розвитку особистості вихованця;

2) адаптованість до індивідуально-стильових особливостей вчителя;

3) співавторство вчителя і учня в розробці всіх компонентів педагогічного процесу – його цілей, засобів, очікуваних результатів, критеріїв їх оцінювання;

4) забезпечення єдності особистісно-смиислового та когнітивного розвитку учнів.

Використання науково-методичного забезпечення сприяє: підвищенню рівня професійної діяльності вчителів, їх методичної майстерності, що підтверджується при проведенні навчальних занять, в процесі атестації; зростанню творчого рівня методичної роботи з елементами експериментальної діяльності; підвищенню рівня педагогічної майстерності вчителя для реалізації ідей компетентісно орієнтованого навчання; укладанню комплексу методичного забезпечення, що відповідає вимогам навчальних стандартів, сприяє формуванню компетентності учнів; розвитку професійної компетентності, творчої індивідуальності вчителя, формування готовності до прийняття нового, розвиток сприйнятливості до педагогічних інновацій.

Список використаних джерел:

1. Жигір, В.І. & Чернега, О.А. (2012). *Професійна педагогіка: навчальний посібник*. М.В. Вачевський (ред.). К.: Кондор.
2. *Про освіту* (Проект Закону України). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Бабанский, Ю.К. (1985). *Методы обучения в современной общеобразовательной школе* : научное издание. М.: Просвещение.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бокшиц Олена Миколаївна

кандидат історичних наук, доцент

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»*

УКРАЇНА

У сьогоденні здоров'я – це фундаментальна ланка у житті кожної людини, яка безпосередньо відображається на її буття, благополуччя, психічне та емоційне самопочуття.

Основна мета сучасних закладів вищої освіти (ЗВО) України полягає у формуванні здорової як фізично, так і духовно особистості. Тому кожен заклад